

Produksjonstilskudd

Anne Kari Birkeland og Kjellfrid Straume

September 2021

Fylkesmannen i Agder

Innhold

- Kalender for saksbehandling
- Kontroll
- Kommentar/merknad ved avvik
- Avkorting – feilopplysning
- Avkorting – gjødslingsplan
- Vanlig jordbruksproduksjon
- Nytt og tips i eStil PT
- Inngrep i kulturlandskapet og vegetasjonssone – regelverksendring

Kalender for saksbehandling

Oppstart for saksbehandling og kontroll
Rundskrivet sier etter endringsfristen.

Gruppemøtene i fjor:

Ser på søknadene før endringsfrist?

- Ja, når søkere ber om veiledning – har jeg gjort riktig?
- Ser på fortløpende, spør søkere viss lurer på noe.
- Sjekker om alle har søkt.

I søknadsåret

Dato	Aktivitet
Før gjennomføring av kontroll	<ul style="list-style-type: none">• <u>Utarbeide/ gjennomgå kontrollplan</u>• <u>Anvende kontrollplan til å plukke ut konkrete foretak til kontroll</u>
30. mars ->	Saksbehandling <ul style="list-style-type: none">• <u>Behandle innkommende søknader</u>• <u>Gjennomføre risikobasert kontroll</u>
30. oktober - 23. desember	Saksbehandling <ul style="list-style-type: none">• <u>Anvende kontrollplan til å plukke ut konkrete foretak til kontroll</u>• <u>Behandle innkommende søknader</u>• <u>Gjennomføre risikobasert kontroll</u>
23. desember	Saksbehandling Frist for saksbehandler å sette søknad til foreløpig godkjent/avvist/avslått

I utbetalingsåret

Dato	Aktivitet
19. januar	Saksbehandling Frist for saksbehandler å sette søknad med etterregistrerte opplysninger til foreløpig godkjent/ avvist/avslått for søknader som skal være med i hovedutbetalingen.
19. januar	Endelige satser er fastsatt av Landbruks- og matdepartementet.
20. januar - 6. februar	Saksbehandling Fatte vedtak ved endelig godkjenning.
6. februar	Saksbehandling Frist for å endelig godkjenne søknader (fatte vedtak). Søknader som ikke er endelig godkjent i løpet av 6.2. vil ikke bli med i hovedutbetalingen.

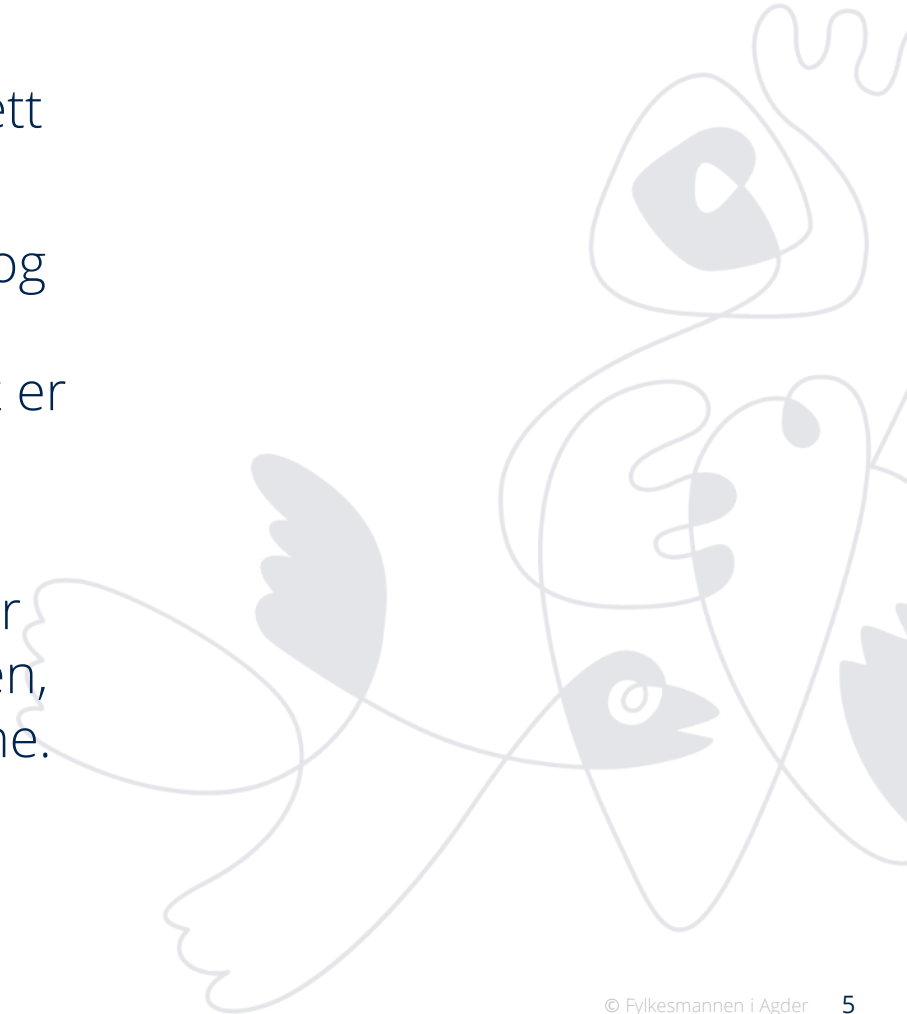

Landbruksdirektoratets svar

Vi har ikke grunnlag til å nekte saksbehandlerne å ha en tett dialog med søkerne.

Vi anbefaler ikke saksbehandlere å gå gjennom søknader og ha tett kontakt med søker. Det fører blant annet til forskjellsbehandling mellom kommunene, i tillegg til at det er uheldig bruk av ressurser.

Det er foretakene som skal komme med informasjonen i søknadene. Hvis saksbehandler har tett kontakt med søker og går gjennom alle innsendte søknader før endringsfristen, blir søker i mindre grad ansvarlig for søknadsopplysningene.

Kommunens internkontroll

- Saksbehandlingsrundskrivet gir instruksjer og retningslinjer for saksbehandling og kontroll av søknad.
- I tillegg må kommunen ha etablert internkontroll og egne utfyllende rutiner for behandling av søknader.
- Statsforvalterens kontroll av kommunal landbruksforvaltning vil dreie fra fokus på saker til fokus på internkontrollsystemet.

Kommunens kontrollplan

Foto: Kjellfrid Straume

- A. Hvilke deler av produksjons- og avløsertilskuddet har størst risiko i kommunen?
- B. Risikoindikatorer ved søknader i kommunen.
- C. Risiko ved konkrete foretak.

A. Hvilke deler av produksjons- og avløsertilskuddet har størst risiko?

For å vurdere dette bør kommunen stille følgende spørsmål og begrunnede svarene:

- Hvilke husdyr- og/eller arealproduksjoner er store i kommunen?
- Husdyrproduksjoner, arealproduksjoner eller ordninger der kommunen vet at det er uregelmessigheter?
- Husdyrproduksjoner, arealproduksjoner eller ordninger der det er usikkerhet om vilkårene for tilskudd?

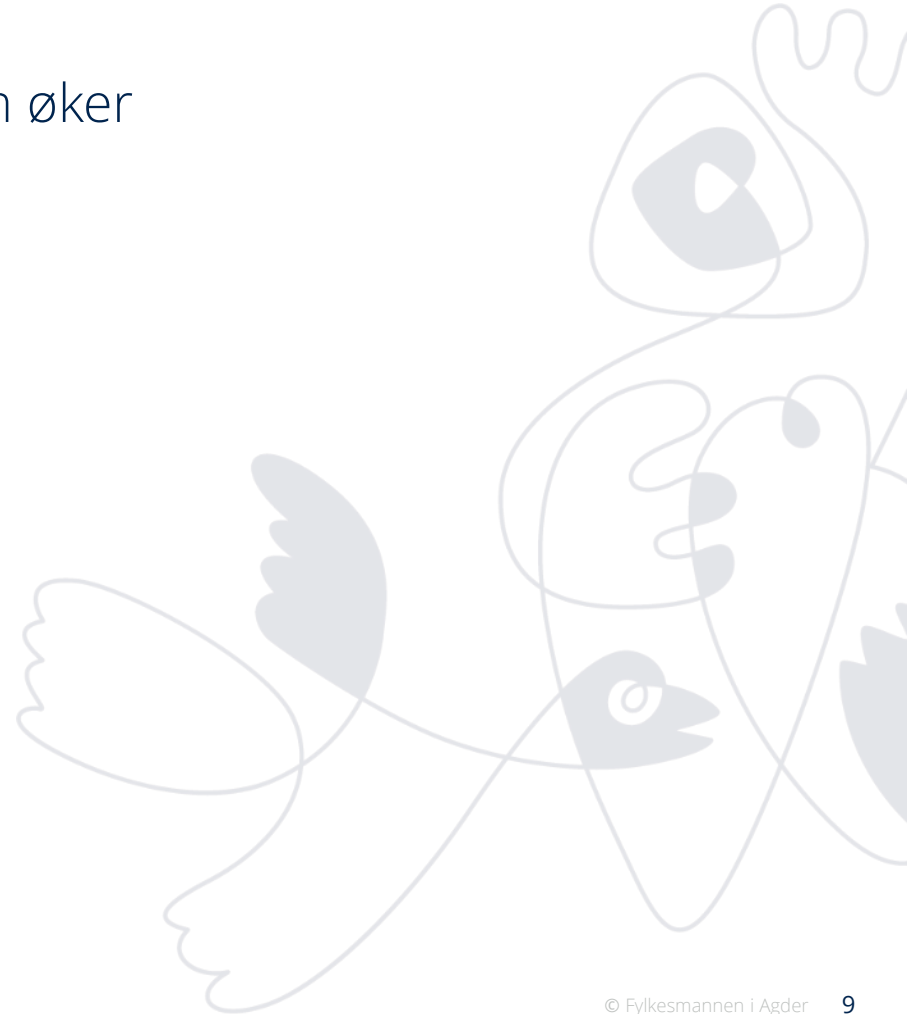

B. Risikoindikatorer ved søknadene

Kontrollplanen skal beskrive kjennetegn ved søknader som øker risikoen for feil (risikoindikatorer) i egen kommune.

Eksempler på risikoindikatorer kan være:

- foretak med svært lave leveranser
- mange ulike produksjoner
- kombinasjon av økologisk og konvensjonell drift
- indikatorer på driftsfellesskap
- stor økning i dyretall
- ikke kontrollert før / lenge siden forrige kontroll

C. Mistanke eller tips om feil hos konkrete foretak

Kommunen kan ha mistanke om feilopplysninger fra konkrete foretak. Mistanken kan bygge på erfaringer med foretaket i tidligere søknadsår, lokal kjennskap eller tips.

Ved mistanke eller tips mot konkrete foretak bør det vurderes og beskrives:

- Hva mistanken bygger på,
- om det er sannsynlig at innholdet i mistanken er reell, og
- om det mistanken gjelder kan føre til feilutbetaling av tilskudd, ulik behandling av like tilfeller eller omdømmetap.

Utplukk til risikobasert kontroll

Basert på kontrollplanen. Utplukket skal bestå av:

- A. Søknader med husdyrproduksjoner, arealproduksjoner eller ordninger med høy risiko i egen kommune.
- B. Søknader som har risikoindikatorer som beskrevet i kontrollplanen.
- C. Søknader fra foretak der det er mistanke om feil eller mottatt tips om feil. (Dersom mistanke eller reelle tips.)

Dokumentkontroll

Foto: Kjellfrid Straume

Erfaringsdeling

- kontroll av innsendte dokumenter
- dokumentkontroll på stedlig kontroll

Kontroll avløserutgifter

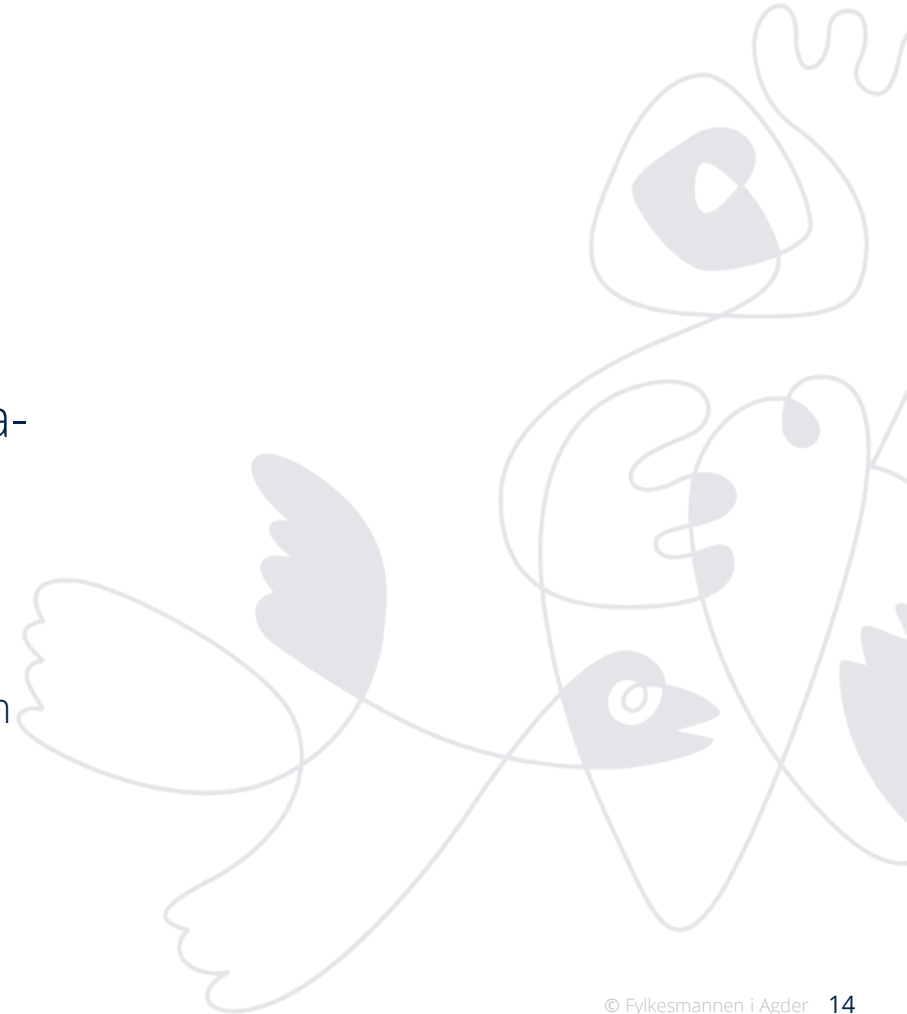
Foto: Kjellfrid Straume

- Kan kontrollere før etterregistreringsfristen 10. januar.
- Dersom søker registrerer høyere beløp etter kontrollen, må dette kontrolleres i tillegg.
- NB! Ikke endre til høyere beløp:
 - Søker må registrere sine avløserutgifter.
 - Kommunen skal ikke legge inn på vegne av søker.

Avløsertilskuddet kan dekke

- lønnsutgifter for foretak som selv har arbeidsgiveransvar for avløseren, inkludert feriepenger
- utgifter til kjøp av avløsertjenester fra avløserlag, avløserring eller andre foretak
- betalt merverdiavgift der foretaket som søker ikke er mva-registrert
- Avløseren sin reise mellom hjem og foretak, både km-godtgjørelse og tid.
 - Forutsatt at avløseren reiser til foretaket for å gjøre en jobb som dekkes av ordningen. (avklart med Ldir., står ikke i rundskriv)

Dokumentasjon lønn til ansatt avløser

- a-melding
- lønsslipp
- bilag eller utskrift fra regnskapet som viser lønnsutgifter til avløser

Dokumentasjon avløserlag

Foto: Lisbeth Svendsen Kismul

- lister fra avløserlagene
 - Kommunen skal ikke bruke listene til å legge inn på vegne av søker
- bilag eller utskrift fra foretakets regnskap som viser utgifter til avløserlag eller avløserring

Dokumentasjon annet foretak

- faktura for avløsningen
- bilag eller utskrift fra regnskap som viser utgifter til avløsning
- NB! Bare selve tjenesten, ikke maskiner eller materiell som benyttes.
- Eks. rundballing:
 - Dokumentere utgift til personell
 - Vanligvis ikke spesifisert på faktura
 - Kan da dokumenteres i etterkant

Kontroll salg av grovfôr

Foto: Kjellfrid Straume

- Bilag som viser salg
- Vanlig oppgi antall rundballer eller høyballer
 - kg må også spesifiseres
- Krav i jordbruksavtalen:
 - fôret må selges til markedspris
 - grovfôr for salg må være lagringsdyktig

Kommentar/merknad ved avvik

Forklar kva som har hendt!

- søkjar eller kommunen som oppdaga feil / tok kontakt
- stadleg kontroll, e-post eller telefon
- dato

- vurdering av avkorting
- grunngje avkorting eller ingen avkorting
- stoppmelding i eStil om avkortingsvurdering

Avkorting ved feilopplysningar

- alltid vurderer avkorting ved feilopplysningar som ville gitt urettmessig utbetaling av tilskot
- aktsemdsvurdering i vedtaksbrevet ved avkorting (simpel uaktsamt, grovt uaktsamt, forsettleg).
- rimeleg og forholdsmessig
- krav til aktsemd hjå foretak

Avkorting – gjødslingsplan

- kryssa ja for har gjødslingsplan, men denne er mangelfull eller manglar heilt – også feilopplysning
- ny søkjar – ikkje dispensasjonsgrunn
- ny leigejord – krav til gjødslingsplan også første år, krav til jordprøvar frå andre året
- ekstensiv drift – ikkje grunn til redusert avkorting (men kan vera grunn til å innvilga søknad om fleirårig plan, ev. fritak i sjeldne tilfelle)

Storleik på avkorting ved mangelfull plan

- inntil 20 prosent av det totale tilskuddet til jordbruksareal
- rimeleg og forholdsmessig
- leggja vekt på kor mangelfull gjødslingsplanen er

Rundskriv 2021-5

Vurderingar

- Kor stor del av arealet manglar plan?
- Kva element manglar i planen?
- Manglar enkelte element på delar av arealet?

Vanlig jordbruksproduksjon

- Se på hver produksjon separat.
- En kan få AK-tilskudd og beitetilskudd selv om husdyrproduksjonen ikke er vanlig jordbruksproduksjon.
- Bruk varselmeldinger og rapporter om vanlig jordbruksproduksjon.

Rapporter om vanlig jordbruksproduksjon

- Det er laget rapporter om vanlig jordbruksproduksjon:
 - av frukt, bær og potet
 - av korn
 - på melkeku og melkegeit
 - på sau
- Rapportene viser alle foretak som har søkt om produksjonstilskudd i aktuelle koder
- [Beskrivelse av rapportene i eStil PT](#)

Bruk av rapportene

Foto: Kjellfrid Straume

- skal være til støtte i saksbehandlingen og kontrollarbeidet
- få oversikt over hvilke foretak som har lavest produksjon
- nyttig ved utplukk til risikobasert kontroll

Kommentar om vurdering av vanlig jordbruksproduksjon

Skriv kommentar når

- det kommer varsel om ikke levert slakt eller melk
- slaktevekt og lammetall er lavt
- melkemengde er lav

Foto: Kjellfrid Straume

Sau – indikatorer på lav produksjon

Foto: Kjellfrid Straume

- antall lam per søye ligger vesentlig under landsgjennomsnittet fra Sauekontrollen for den aktuelle sauerasen
- slaktevekten på under 70 % av gjennomsnittet for rasen

Terskelverdier i rapporten for vanlig jordbruksproduksjon sau

- Antall **lammeslakt/søye** tar utgangspunkt i tall hentet fra [Sauekontrollen](#) året før aktuell søknadsomgang, korrigert for 25 % påsett. Terskelverdi er 50 % av dette.
 - Før 2019 var terskelverdien 70 %.
- Gjennomsnittlig **slaktevekt** tar utgangspunkt i tall hentet fra Leveransedatabasen for slakt året før aktuell søknadsomgang. Terskelverdi er 70 % av dette.

Søknadsomgang	Antall lammeslakt per søye er lavt	Gjennomsnittlig slaktevekt på lam er lav
2017	< 0,91 lam/søye	< 13,7 kg
2018	< 0,91 lam/søye	< 13,7 kg
2019	< 0,63 lam/søye	< 12,8 kg
2020	< 0,63 lam/søye	< 12,98 kg

Faktorer i vurderingen

Foto: Kjellfrid Straume

- rase
- om førsteårslam pares
- sykdom, rovdyr
- antall påsettlam, nyoppstarta produksjon, oppbygging av besetning
- livdyrsalg
- salg av ull og skinnfeller

Nytt og tips i eStil PT

- Arealfeil: Lenken i kontrollmeldingen går direkte til endringskartet hos NIBIO.
- Melkekontrollene slår ikke ut hvis foretaket ikke har søkt om produksjonstilskudd tidligere.
- Stopp om du ikke har skrevet avkortingsvurdering.
- Saksbehandler kan nå angre på utplukk til risikobasert kontroll.
- Fjern endringsvarsel etter at nye opplysninger er behandla.
- To må godkjenna søknader.

Inngrep i kulturlandskapet / vegetasjonssone

Gjeldende § 4. Tilskudd til jordbruksareal, tredje og fjerde ledd:

Det kan ikke gis tilskudd dersom det foretas inngrep som forringer kulturlandskapet. Dersom annet regelverk ikke er til hinder for det, kan kommunen likevel forhåndsgodkjenne inngrepet dersom det avhjelper betydelige driftsmessige ulemper.

Det kan ikke gis tilskudd dersom det ikke er etablert vegetasjonssoner mot vassdrag med årssikker vannføring. Vegetasjonssonen skal være tilstrekkelig bred til å motvirke avrenning til åpent vann under normal vannføring. Sonen må være på minst 2 meter målt fra vassdragets normalvannstand, og kan ikke jordarbeides.

Forskriftsendring kommer

Høringsforslag til ny § 4. Tilskudd til jordbruksareal, tredje og fjerde ledd:

Tilskuddet kan avkortes dersom det på arealet foretas inngrep som forringer kulturlandskapet. Dersom annet regelverk ikke er til hinder for det, kan kommunen likevel forhåndsgodkjenne inngrepet dersom det avhjelper betydelige driftsmessige ulemper.

Tilskuddet kan avkortes dersom arealet ikke har vegetasjonssone på minst 2 meter mot vassdrag med årssikker vannføring, målt fra vassdragets normalvannstand. Vegetasjonssonen kan ikke jordarbeides.

Gjeldende detaljert regelverk

Foto: Kjellfrid Straume

- Eksempler på inngrep (kommentarrundskriv):
- oppdyrking av skogbryn
- kantsoner og andre restarealer mot innmark
- fjerning av åkerholmer, steingjerder og gamle rydningsrøyser
- oppdyrking eller fjerning av ferdselsårer

Gjeldende detaljert regelverk

Foto: Kjellfrid Straume

- tiltak i utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven som ikke er i tråd med godkjent tiltaksplan
- planering av jordbruksarealer under 1 daa
- kanalisering og lukking av elver, bekker og grøfter
- sprøyting av kantvegetasjon og åkerholmer, med mindre dette er et ledd i skjøtselen av kulturlandskapet

Videre lovarbeid

- vurdere om krav til vegetasjonssone og ivaretagelse av kulturlandskap skal tas ut av tilskuddsregelverket, og i stedet løftes opp som selvstendige krav i lov eller forskrift
- eventuelt endre jordlova